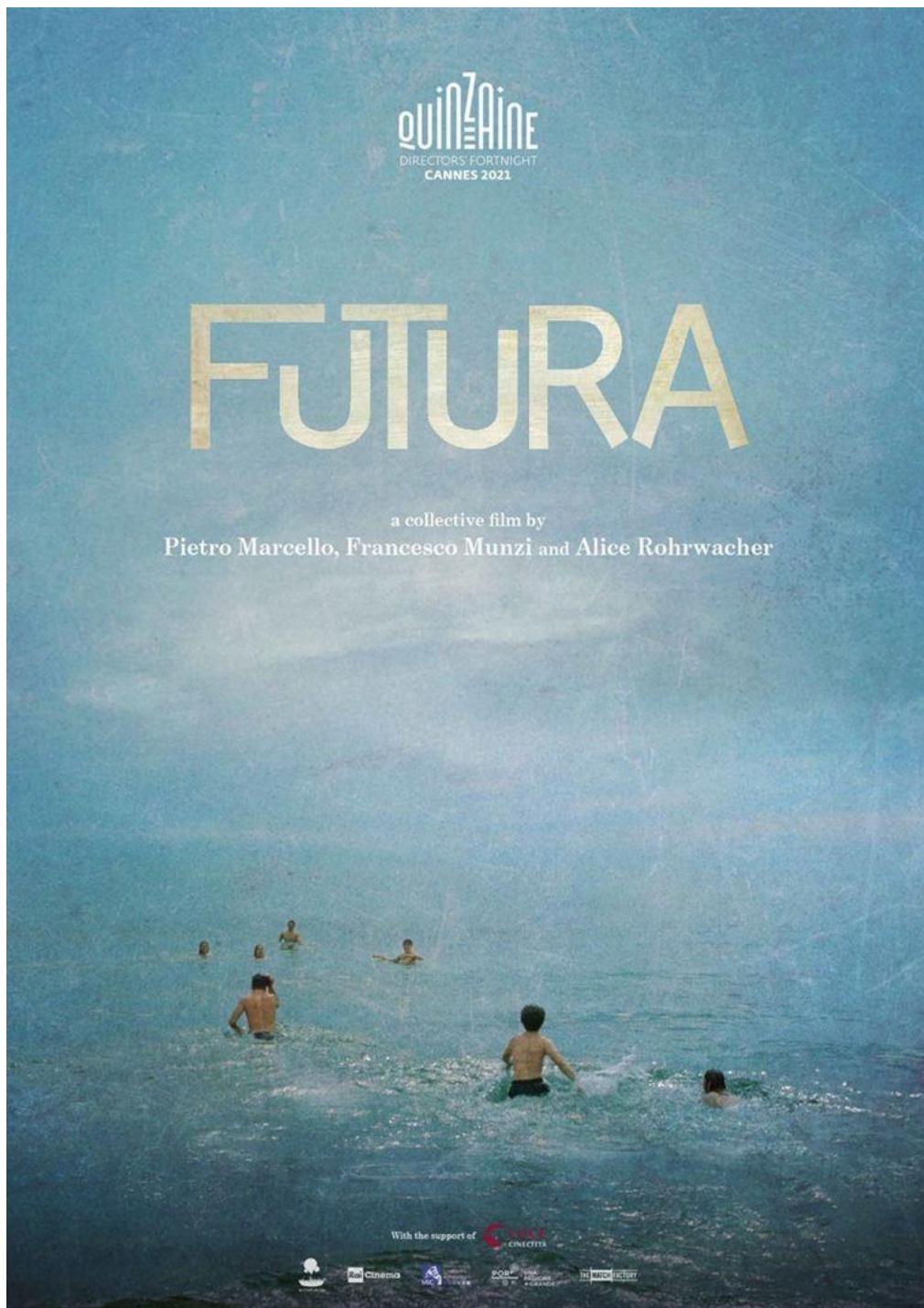

FUŠ – Film u školi predstavlja film

FUTURA

ožujak 2023.

PODACI O FILMU

Izvorni naziv: Futura

Zemlja i godina proizvodnje: Italija, 2021.

Trajanje filma: 110 minuta

Žanr: dokumentarni

Režija: Pietro Marcello, Francesco Munzi, Alice Rohrwacher

Scenarij: Pietro Marcello, Francesco Munzi, Alice Rohrwacher

Fotografija: Ilyà Sapeha

Montaža: Aline Hervé

Glazba: Marco Messina, Sacha Ricci

Producent: Alessio Lazzareschi

Producija: Avventurosa, Rai Cinema,

Najava filma: https://www.youtube.com/watch?v=irs3td88NEw&ab_channel=GrasshopperFilm

Distribucija: Istituto Luce Cinecittà

Prikladno za uzrast: 14+

Ključni pojmovi: dokumentarni film, odrastanje, snovi i želje, tinejdžerske godine, različitost među mladima, društvene promjene, pandemija, zaključavanje, budućnost

Korelacija s nastavnim predmetima: Hrvatski jezik, Talijanski jezik, Geografija, Sociologija, Politika i gospodarstvo, Filozofija, Sat razrednog odjela

FESTIVALI I NAGRADE

Međunarodni filmski festival u Cannesu, 2021. (Program „15 dana autora“, nominacija za Zlatno oko), Međunarodni filmski festival u Torontu 2021. (Program „Wavelength“), Međunarodni festival dokumentarnog filma u Amsterdamu - IDFA 2021., Međunarodni filmski festival u New Yorku 2021., Nagrade „Donatellov David“ 2022. - nominacija za najbolji dokumentarni film

REDATELJI

Pietro Marcello rođen je 1976. u talijanskoj Caserti. Studirao je slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Napulju kada je i počeo snimati svoje prve filmove koji su prikazivani na brojnim festivalima i osvojili razne nagrade. Primjerice, film *La bocca del lupo* (2009.) osvojio je nagradu na Berlinaleu, a *Martin Eden*, premijerno prikazan na Venecijanskom filmskom festivalu u glavnom natjecateljskom programu, osvojio je, između ostalih, nagradu za najboljeg glumca na Filmskom festivalu u Veneciji kao i nagradu Platforma na Međunarodnom filmskom festivalu u Torontu.

Alice Rohrwacher rođena je 1982. u mjestu Fiesole, u talijanskoj Toskani. Diplomirala je književnost i filozofiju na Sveučilištu u Torinu. Sa 29 godina snimila je svoj prvi film *Nebesko tijelo* (2011.) koji je premijerno prikazan u Cannesu u sklopu programa „15 dana autora“. Usljedili su filmovi *Čuda*, dobitnik Velike nagrade žirija u Cannesu 2014., te *Sretni Lazzaro*, koji je na istom festivalu 2018. osvojio nagradu za najbolji scenarij.

Francesco Munzi rođen je u Rimu 1969. godine. Najprije je studirao politologiju, a potom diplomirao filmsku režiju na Rimskom centru za eksperimentalnu filmsku fotografiju. Njegov prvi film, *Saimir* (2004.), osvojio je nagradu na Venecijanskom filmskom festivalu, a sljedeći filmovi, *Il resto della notte* (2008.) i *Anime nere* (2014.), obišli su mnoge međunarodne filmske festivale.

REKLI SU O FILMU

Ovaj film će se izučavati u budućnosti u potrazi za tragovima o onome što se događalo u današnje vrijeme... Nitko od nas ne zna što budućnost nosi, ali film poput ovoga je podsjetnik da bi nam trebalo biti stalo.

A. O. Scott, *The New York Times*

To je jednostavna ideja: serija intervjuja s mladim ljudima na rubu odrasle dobi koji istražuju svoje nade i brige dok prelaze u sljedeću fazu svojih života. Ali ovaj ljudski, promišljeni dokumentarac, koji posjećuje gradove, predgrađa i pokrajinske zajednice, ima kumulativnu snagu.

Wendy Ide, *The Guardian*

1964. godine veliki redatelj i pisac Pier Paolo Pasolini zaputio se sa svojom kamerom po ulicama i selima Italije te građanima postavljao pitanja o tomu što misle o seksu i ljubavi. Po uzoru na njegove Ljubavne susrete (Comizi d'amore), lirske, dirljive i predivno spontane dokumentarac Futura putuje od obalnih gradova i ruralnih sela do gradova i njihovih predgrađa kako bi reprezentativnom uzorku suvremene talijanske mladeži postavio pitanja o njihovim životima i budućnosti. Riječ je o zajedničkom pothvatu trojice najzanimljivijih talijanskih redatelja /...,/ koji naoko jednostavnu reportažu prožimaju svojom karakterističnom znatiželjom i velikodušnošću. /.../ Futura, koja na prvi pogled djeluje kao studija zemlje očima mlađih ljudi, prerasta okvir trenutnog portreta i hvata golu bit filmske umjetnosti. Njegova svrha nije samo postaviti ogledalo svijetu, već otkriti dublje istine koje se tiču svih nas, posebno u vremenima velike globalne nestabilnosti. Ovo je poziv na zajedničke napore u borbi protiv štetnog individualizma.

Andréa Picard, Međunarodni filmski festival u Torontu

Nestaje solidarnost, društvo se atomizira, prožima ih osjećaj bespomoćnosti, ne osjećaju onaku slobodu kakvu su osjećali njihovi roditelji. Muči ih strah. To se može vidjeti. Smanjili su očekivanja. Da je barem bogatstvo bolje raspoređeno - nogometari zarađuju milijune, a građevinari skupljaju bagatelu, kaže netko. Ne čudi što ih toliko trenira boks. Znaju da ih čeka nasilje i borba za preživljavanje. I da će kad-tad morati nekome otpuhati dim u lice.

Marcel Štefančić, ml., *Mladina*

KRATKI OPIS RADNJE

Po uzoru na Pasolinijeve *Ljubavne susrete*, autorski trio Marcello, Munzi i Rohrwacher poduzima kolektivno istraživanje i putovanje duž Apeninskog poluotoka gdje sreću djevojke i dječake u dobi od 15 do 20 godina i kroz seriju intervjua raspituju se o njihovim vizijama budućnosti. Redatelji seciraju akutne boljke talijanskog društva i s tinejdžerima otvoreno razgovaraju o njihovim očekivanjima, čežnjama, strahovima i snovima te preprekama koje moraju prevladati da bi ih ostvarili. Dokumentarni portret zemlje kroz oči adolescenata u doba pandemije na momente poprima uznemirujuć znanstveno-fantastični prizvuk. Čini se da živimo u svijetu koji nije u stanju učiti iz svojih nedaća – primjerice učenici koji danas pohađaju đenovsku školu Armando Diaz nikada nisu čuli za najveće demonstracije protiv globalizacije koje su se dogodile 2001. uoči G8 summita u Genovi kao ni da je upravo u njihovoј školi prije dvadeset godina policija brutalno napala i mučila antiglobalacijske aktiviste koji su okupirali zgradu. Ime Carla Giulianija ništa im ne znači kao ni drugih (ne)znanih junaka i junakinja. Tjeskobna slika mladih Talijana, koji su lišeni veza s prošlosti, iscrpljeni sadašnjošću i odsječeni od ikakve budućnosti koju mogu zamisliti, vjerno dočarava *zeitgest* kulture zaborava koju živimo.

DUGI OPIS RADNJE

Ruralna Italija, na obali mora. Glas naratorice objašnjava kako su se odlučili na snimanje ovoga filma početkom zime 2020., kako su proputovali čitavu (prekrasnu, ako se tako još može zvati) Italiju i ispitivali mlade o tomu kako zamišljaju svoju budućnost. Na ekranu se nižu portreti mladih ljudi „koji nisu više djece, ali nisu još ni odrasli“ te se moraju nositi s poteškoćama odrastanja. To su „nadnaravna bića u nastanku“.

U mjestu Mariglianella u blizini Napulja mlade djevojke zamišljaju da će se u budućnosti udati i pronaći posao. Neke tvrde da muškarac treba prehranjivati obitelj, dok se neke i ne slažu baš s time. Kažu da u Italiji nema budućnosti. Jedna djevojka izjavljuje kako bi htjela da društvo bude tolerantnije prema različitim seksualnim orientacijama, religijama itd. U Cagliariju mladi dečki treniraju boks. Znaju da u Italiji za njih nema budućnosti barem što se tiče zaposlenja, a posebno bavljenja boksom, pa žele otići drugdje. Tvrde da je nogomet jedini sport koji se u Italiji cijeni i ljuti ih što nogometari zarađuju toliko u usporedbi s ostalim ljudima koji marljivo rade. Kažu da bi trebalo prosvjedovati ako se želi nešto izmijeniti, ali da bi to trebali učiniti svi jer pojedinac je nemoćan.

U mjestu Castelgiorgio u okolini Ternija, mladići kažu da je njihova mladost već pri kraju. Nakon završetka školovanja neće imati toliko vremena kao prije, jer će morati raditi. Boje se gubitka prijatelja, selidbe, činjenice da u malom mjestu kao što je Castelgiorgio nema posla, pa će morati otići drugdje, čak i ako ih to ne privlači.

U Rimu mladi intelektualci osnovali su časopis posvećen temama mladih. Prema jednom od njih, Italija ima velikih problema, ali za njega iseljavanje nije rješenje, već samo bijeg. Smatra da je slanje djece na školovanje u inozemstvo domoljubni čin, jer situaciju kod kuće možete promjeniti tek nakon što vidite kako je drugdje. Druga skupina mladih smatra da se mediji ne bave stvarnim problemima studenata i radnika, kao što je prekariat. Problematičan im je i suvremenii individualizam, a zajednice odnosno kolektivi gube na snazi. Ne bude li promjena, čeka ih teška budućnost.

U mjestu Nichelino kod Torina mlade djevojke iz romskog naselja čeka teška budućnost. Svi žele ono što su željeli i njihovi roditelji: posao, auto, stan, obitelj. Misle i da je sadašnje vrijeme donijelo i neke dobre stvari: na primjer, manje konzervativno okruženje. Osjećaju da su njihovi roditelji morali

odrasti prije njih. U Pratolongu kod Grosseta, unatoč neisplativosti poljoprivrede, dvojica mladića razmišljaju o nastavku rada na obiteljskim gospodarstvima.

Slijedi isječak iz Pasolinijeva crno-bijelog filma *Ljubavni susreti* iz 1965. godine u kojem mladi odgovaraju na pitanje kakve knjige imaju kod kuće. Jedan voli *Odiseju*, drugi recitira pjesmu Giosuea Carduccija. Iza njih vidi se poslijeratna Italija, selo s trošnim kućama.

U Montesantu kraj Napulja pratimo skupinu mladih koji žele postati glumci. Obrazovanje za njih nije vezano uz posao jer jedino što se nudi na tržištu rada su niskokvalificirani poslovi. Misle da bi svi koji to žele trebali imati pravo na školovanje jer si školarine ne mogu svi priuštiti. Tvrde da mladi ne mogu pronaći posao, da rade za male plaće ili na crno, što je praksa posvuda u Italiji, a posebno u Napulju. Ovo postaje još veći problem ako se želi zasnovati obitelj.

Snimanje filma prekida izbjanje pandemije Covid-19. Studenti odlaze sa fakulteta, djevojka vježba na terasi, ulice su prazne. U ugostiteljskoj školi u okolini Milana atmosfera je tmurna i svi nose maske. Mladi su uskraćeni za druženje i zabavu. Djevojke iz kozmetičke škole u blizini Napulja pričaju kako su preživjele epidemiju. Drugi govore o tome kako je epidemija promjenila svijet i istaknula važnost tehnologije. Osjećaju se manje slobodnima od svojih roditelja; strah je zavladao svjetom. Mladi Rimljanin smatra da društvene mreže štete društvu.

U Palermu mladi se u parku vesele kraju karantene. Osjećaju potrebu napustiti Siciliju i Italiju jer im je budućnost nesigurna. Preispituju smisao života koji se svodi na to da većinu vremena provodimo radeći. Također su zabrinuti zbog rastućeg individualizma. Svjesni su da mladi ljudi iz siromašnijih četvrti Palerma imaju mnogo manje mogućnosti pronaći posao u području umjetnosti. Film se zatim seli u jedno takvo susjedstvo. Mladi ne znaju odgovoriti kako zamišljaju budućnost, neugodno im je. Dječaci žele postati nogometari ili vojnici, a djevojčice liječnice. U naselju nedostaje nogometno igralište jer za to nema sredstava.

Slijedi ulomak iz Pasolinijevih *Ljubavnih susreta* u istom susjedstvu; slušamo da su država, ustav, sudstvo i zakon samo riječi bez značenja i smisla. Mladi se osjećaju nemoćno u odnosu na odrasle; ne misle da su pametniji ili mudriji nego što jesu. Smatraju da mediji ne govore o njihovim problemima, već samo o porezima, mirovinama i imigraciji. Misle da Italija nije zemlja za njih.

Ponovno slijedi ulomak iz Pasolinijevih *Ljubavnih susreta*: slušamo dječaka koji priča o tomu kako dobiva vrpce u boji ovisno je li nagrađen za dobro čitanje ili znanje matematike. Drugi dječak poslužuje kavu odraslima.

U centru za mlade u Liguriji, mladi imigranti misle da je Italija sjajna. Svađaju se oko toga bi li ukidanje novca donijelo više jednakosti i je li jednakost uopće dobra stvar.

Naratorica pripovijeda da je film tijekom epidemije nehotice postao dnevnik zaraženog stanja duha. U Veneciji mladi pričaju kako su se konačno riješili turista, ali time i svojih redovnih prihoda. Zabrinuti su za budućnost: nije sve u novcu, ali bez njega je teško biti sretan. Drugi se boje jer poslovi za koje se školuju već nestaju. Treći su se pak našli u školama koje ih uopće ne zanimaju jer su prerano morali donijeti odluku. Razgovaraju o važnosti studiranja koje osnažuje premda ne jamči zaposlenje; drugi smatraju da je studiranje preduvjet za slobodu. Neki uče jer nemaju što drugo raditi. Očekuju da će kroz studij humanističkih znanosti bolje razumjeti što znači biti čovjek. U Milanu su studenti zauzeli gimnaziju u znak protesta protiv države koja ne ulaže u mlade i stavlja ih na zadnje mjesto. Njihovo obrazovanje bilo je teško pogodjeno epidemijom, imaju puno više psihičkih problema te manje mogućnosti zapošljavanja. Teže se mogu i odseliti od roditelja. Članovi

zbora iz Genove kažu da im je kolektiv važniji od pojedinca, ali zapravo ne znaju što se dogodilo u njihovu gradu, u njihovoј školi, 2001. godine tijekom prosvjeda protiv summita G8. Da bi se kolikotoliko opravdali, kažu da su svi rođeni nakon tog vremena, između 2002. i 2004. i da im nitko ništa nije govorio o prosvjedima.

Slijedi arhivski snimak iz 2001: razbijen prozor, krvavi radijator i pod. Snimka marširanja policijskih trupa u borbenoj opremi, mirni prosvjednici koji pjevaju, plješću. Izbiha nasilje. Policijski kombi udara pješaka, školu nadljeće helikopter, u nju upadaju naoružani policajci i pretuku učenike koji spavaju. Jedne odvoze, druge, ranjene, odnose na nosilima.

U okolini Milana mladić kaže da se boji policije, vlasti i njihove kontrole. Naratorica se pita kako će ovi mladi gledati ovaj film o budućnosti za 20 godina.

ZADACI PRIJE GLEDANJA FILMA

Generacija Z ili mladi rođeni nakon 1996., nije oblikovala svijet u kojem danas živi. Neki od njih još nemaju ni pravo glasa, ali su već prisiljeni suočavati se s problemima koji određuju njihovu stvarnost ili će je određivati u bliskoj budućnosti. Epidemija je stubokom promijenila društveno, političko i ekonomsko okruženje u kojem su odrasli, (već obilježeno finansijskom krizom iz proteklog desetljeća) i mnogima prekinula ili barem otežala godine školovanja. Oni koji su dovoljno stari da rade, prvi su izgubili posao među svim dobним skupinama u mnogim zemljama, dijelom i zato što su mnogi od njih radili u uslužnom sektoru (koji je bio među najteže pogodenim), a sve to imajući u vidu činjenicu da je riječ o generaciji koja je na dobrom putu da postane najobrazovanija do sada, generacija digitalnog svijeta koja se života prije njega gotovo i ne sjeća.

Ovaj dokumentarni uradak progovara o nadama, strahovima i viziji budućnosti mladih u Italiji, kako onih sa sela tako i onih u gradovima, kako sa sjevera tako i s juga zemlje, pa čak i iz različitih četvrti istoga grada. Predstavljeni su mladi ljudi različitih etničkih pripadnosti i društvenih klasa, na primjer Romi, imigranti, studenti humanističkih znanosti, učenici strukovnih škola.

- **Kako zamišljate svoju budućnost? Što mislite, kakav će svijet biti za desetak godina?**
- **Kojim biste se zanimanjima željeli baviti? Mislite li da će određena zanimanja nestati i da će ih zamijeniti nova?**
- **Gdje se zamišljate da ćete živjeti? Hoćete li zasnovati obitelj, zarađivati dovoljno za normalan život?**
- **Imate li obitelj koja se bavi određenim poslom, obrtom, poljoprivredom? Ako imate, osjećate li zbog toga pritisak da se i sami time bavite?**
- **Želite li imati isti ili sličan posao kao vaši roditelji ili biste se htjeli baviti nekim potpuno drugačijim poslom?**
- **Na koji način mjesto življenja (selo ili grad) utječe na čovjekovu (vašu) predodžbu o budućnosti?**
Poznate li nekoga tko se odselio u inozemstvo. U koju zemlju i zašto baš tamo? Što mislite, zašto se ta osoba odselila i namjerava li se jednoga dana vratiti?
- **Namjeravate li se jednoga dana odseliti iz Hrvatske i započeti život u nekoj drugoj zemlji? Ako da, u kojoj?**
- **Što bi se moralo dogoditi da se odlučite na takav korak?**
- **Kako zamišljate da izgleda život u novoj zemlji? O čemu sve treba voditi računa i što bi sve u takvom slučaju bilo drugačije od života u Hrvatskoj?**

ZADACI NAKON GLEDANJA FILMA

O NAZIVIMA GENERACIJA

Generacije rođene nakon Drugog svjetskog rata podijeljene su pod različitim imenima koje nose neka zajednička obilježja. Vjerojatno ste ih puno puta čuli ali možda niste upamtili dobne granice svake od njih.

BABY BOOMERSI

Boomersi su rođeni između 1946. i 1964. godine odnosno nakon Drugog svjetskog rata i dolaze nakon „Tihe generacije“. Danas, u 2023. godini, najmlađi *baby boomer* ima 59 godina, a najstariji 77 godina. Pripadnici ove generacije vrijedni su i usredotočeni jer su naporno radili cijelog života. Također su natjecateljski raspoloženi i vrlo nezavisni. Većinom su finansijski stabilni, s većom štednjom i raspoloživim prihodima. Za razliku od mlađih generacija, imaju veći strah od neizvjesnosti i nepoznatog i teže formalnom i sigurnom načinu života.

GENERACIJA X

Oni su generacija rođena između 1965. i 1980. Često ih se naziva i izgubljenom generacijom, no, s druge strane, dobro su upoznati s funkcioniranjem globalnog kapitalističkog sustava. Individualnost je njihova glavna značajka i upravo zbog toga bilježe veću stopu razvoda od svojih prethodnika. Zarađuju više nego njihovi nasljednici milenijalci i njihovi prethodnici boomeri. Odrasli su u vrijeme kada su televizija i novine bili glavni izvori informacija, a telefon glavno sredstvo komunikacije. Fleksibilni su, tehnološki osviješteni i nemaju predrasuda kao prethodnici boomeri. Ova je generacija odrastala uz prva osobna računala i svjedočila lansiranju interneta. Formalna edukacija im je puno bitnija nego ostalim generacijama, ali su ujedno i najzaduženiji.

GENERACIJA Y ILI MILENIJALCI

Vjerojatno najčešće spominjana generacija Y odnosno milenijalci, odnosi se na osobe rođene između 1982. i 1994. Neki smatraju da u ovu skupinu ulaze i oni rođeni od 1980. do 2000. Riječ je o prvoj generaciji koja odstupa od načina života starijih generacija. Obrazovaniji su od ostalih generacija; većina ima visoku stručnu spremu i obično govori barem dva jezika. Imaju visoke moralne vrijednosti prkose mnogim klasičnim društvenim normama i pravilima ponašanja zbog čega su ponekad okarakterizirani kao nestrpljivi i bahati. Pioniri su digitalnog doba i odrasli su s tehnologijom, teže većoj sigurnosti i korporativnom okruženju od mlađe generacije Z. Nisu zadovoljni stabilnošću radnih mjesta kao prethodna generacija, no zarađuju manje i kasnije kupuju nekretnine od prethodnih generacija jer su odrastali uz značajan porast troškova života. Aktivno su uključeni u pokrete i zajednice za koje smatraju da ih predstavljaju, no često traže odobravanje za svoje postupke i razmišljanja.

GENERACIJA Z ILI ZOOMERSI

Osobe rođene od 1995. do 2010. Najčešće obilježje pripadnika ove generacije je „mobitel u ruci“. Ovo je generacija znatiželjnika koji prkose klasičnim društvenim normama i nametnutim pravilima ponašanja. Prilično su hrabri, ne mare previše za crkvu, vladu ili slične institucije, sudjeluju u stvaranju internetskog sadržaja i gotovo svi koriste popularne društvene mreže poput Instagrama, Twittera, Tik Toka i Snapchata. Bitna im je sloboda govora i teže neovisnom radnom okruženju. Formalno obrazovanje im nije bitno: umjesto godina školovanja, više cijene inovativnosti, poduzetnosti i samoobrazovanje putem digitalnih alata. Od svih generacija, ova je generacija najtolerantnija prema drugima. Negativna strana ove generacije je usamljenost, osjećaj otuđenosti, manjak povjerenja u ljude i ljubavne odnose te depresija zbog raznih influencera, života u virtualnom svijetu odnosno nedostatka fizičkog kontakta.

- Razmišljate li sada o svojoj budućnosti drugačije nego prije gledanja filma? Kako ste se osjećali slušajući odgovore mladih? Je li film istaknuo neke probleme s kojima biste se mogli suočiti tijekom odrastanja? Jeste li se na bilo koji način poistovjetili s njima ili vam se čini da žive potpuno drugačije živote od vaših?
- Znate li već što biste željeli biti po zanimanju? Je li se vaš pogled na profesiju koju ste odabrali mijenjao tijekom godina? Što vaši roditelji misle o vašem izboru?
- Ako još ne znate čime biste se željeli baviti, osjećate li pritisak da sada donesete odluku? Koje prednosti i nedostatke ima vaše željeno zanimanje? Hoće li to biti posao od kojeg se možete uzdržavati? Kakvi su uvjeti rada u ovoj struci? Poznajete li nekoga tko već radi ovaj posao?
- Što vam je važno pri odabiru zanimanja? Sigurnost, plaća, radno mjesto, fleksibilnost, vrijednosti? Možete li zamisliti da ćete raditi na sličan način kao vaši roditelji? Što biste

- Jesu li mladi u ovom dokumentarnom filmu pesimistični ili optimistični glede budućnosti? Zašto? Kakvi su im planovi? Kakvi problemi očekuju mlade Talijane i Talijanke u budućnosti? Što ih koči? Gdje je problem – osobni, društveni, nacionalni, globalni?

Film bilježi poglede na budućnost vrlo različitih mladića i djevojaka. Razlikuju se ne samo po tome žive li na sjeveru ili jugu, već i po tomu odakle dolaze: iz različitih četvrti, etničkih skupina i društvenih slojeva. Među njima su Romi, imigranti, studenti humanističkih znanosti, budući glumci, boksači, studenti strukovnih škola kao što su kozmetička ili ugostiteljska. Na temelju iskustava, Italija se imigrantima čini boljom, a Talijanima lošijom jer nema posla. Dječaci iz siromašnijih krajeva htjeli bi biti nogometari, djevojke kozmetičarke koje više vjeruju tradicionalnim rodnim ulogama u obitelji i društvu. Mladi intelektualci sustavnije razmišljaju o problemima Italije, studiranje u inozemstvu vide kao nužnost, a ne kao privilegiju.

- Nakon gledanja filma, kako razmišljate o različitoj budućnosti ovih mladih ljudi? Kako će se budućnost djevojaka iz romske zajednice razlikovati od budućnosti studentica humanističkih znanosti u Rimu? Što je s razlikama između mladih na sjeveru i na jugu Italije? Između dječaka i djevojčica? Između onih iz siromašnijih i onih iz bogatijih obitelji?
- Vidite li slične razlike u Hrvatskoj? Kakve? Kako se vaša ideja budućnosti razlikuje od vaših vršnjaka? Zašto? Što na to utječe, postoje li razlike među vašim roditeljima?

ISELJAVANJE

Od ulaska Hrvatske u EU u države Unije se, prema procjenama temeljenim na statističkim podacima, odselilo više od **200.000 hrvatskih građana**, što odgovara broju od pet posto stanovništva utvrđenog popisom 2011. godine. Prema objavi Državnog zavoda za statistiku iz prosinca 2016., od 2000. do 2015. godine iz Hrvatske je iselilo 179.895 ljudi, od kojih je državljana Republike Hrvatske bilo 162.034. Njemačka je najčešća destinacija hrvatskih emigranata. Prije krize, u Njemačku se useljavalo oko 8000 do 9000 osoba s hrvatskom putovnicom godišnje. S krizom, taj se broj povećao na oko 12.000 tisuća tijekom 2011. i 2012., da bi eksplodirao ulaskom Hrvatske u EU: njemački statistički zavod 2013. godine zabilježio je nešto više od **25.000** useljenika, 2014. njih gotovo **45.000**,

a 2015. godine broj se približio **60.000**. To bi značilo da se samo u Njemačku od 2013. do kraja 2016. **iselilo oko 180.000 osoba**. Veliki skok broja iseljenika bilježe i Irska i Austrija. U Irsku se, od sredine 2013. do kraja 2015. odselilo njih 6000, a u Austriju godišnje odlazi oko 3000 hrvatskih građana od 2013. godine. Kad se zbroje podaci, samo u Njemačku, Irsku i Austriju iselilo se oko 200.000 ljudi s hrvatskom putovnicom - mahom mlađe i obrazovanije stanovništvo, kojem prvi razlog iseljavanja nije nezaposlenost u Hrvatskoj, nego bolji radni uvjeti i bolja plaća u inozemstvu.

U Italiji je situacija podjednako loša. Prema izvješću Registra Talijana s prebivalištem u inozemstvu (AIRE), u svijetu je 31. prosinca 2021. bilo **5.806.068** talijanskih emigranata. Država s najvećim brojem talijanskih emigranata je Argentina nakon koje slijede Njemačka, Švicarska, Brazil, Francuska i Velika Britanija. 20% talijanskih emigranata u 2020. mlađe je od 20 godina. Kad govorimo o obrazovnim kvalifikacijama, brojni talijanski iseljenici su obrazovani: 1 od 4 ima barem diplomu. Regije s najvećom stopom iseljavanja su Valle d'Aosta, Trentino-Alto Adige i Molise (više od 3 emigranta na svakih tisuću stanovnika), a slijede ih regije Marche, Veneto, Lombardija i Emilija-Romagna.

- **Što vam govore ovi podaci? Mislite li da će se ove brojke povećavati, ne samo u Hrvatskoj?**
- Otići ili ostati složeno je pitanje: treba li misliti isključivo na sebe (svoju obitelj) i izgraditi život u nekoj drugoj zemlji ili ostati i pokušati promijeniti stvari? Jer odu li svi ili barem oni najobrazovaniji i najsposobniji, tko će se boriti za bolji život i društvene promjene u domovini?
- Imate li rodbinu koja živi „vani“ i tamo je rođena? Održavaju li kontakt s Hrvatskom ili im to nije toliko važno? Kakav je njihov život? Po čemu je život vaše obitelji drugačiji? Što je s poznanicima koji su se odselili tek kao odrasli? Kako ih prihvaca okolina?
- Mora li odlazak u inozemstvo uvijek biti iz nužde ili jednostavno zbog želje za promjenom?
- Jedan od mladića u filmu kaže da je poslati dijete vani da se školuje najdomoljubniji čin koji možemo napraviti. Što mislite o ovoj izjavi? Jedan drugi mladić kaže da je potrebno vidjeti svijet kako bi nešto promijenili kod kuće. Slažete li se s ovom izjavom?
- Kamo biste otišli da morate otišli? Koji drugi razlozi ljudi mogu imati za iseljavanje osim ekonomskih – traženja posla? Što je s političkim razlozima? Kakvi oni mogu biti? Koja je razlika između emigranata/imigranata i izbjeglica?

DRUŠTVENE PROMJENE GENOVA 2001.

Dvadeset i dvije godine prošle su od summita G8 u Genovi tijekom kojeg je osam čelnika najvažnijih gospodarstava svijeta raspravljalo o ključnim pitanjima međunarodne politike, dok su se istovremeno na ulicama grada odvijali jedni od najburnijih prosvjeda u novijoj povijesti Italije. Pod sloganima "Drugi svijet je moguć", "Vi G8, nas 6 milijardi", "Naš svijet nije na prodaju", stotine tisuća članova pokreta i udruženja pristiglo je u

Genovu kako bi prosvjedovalo protiv globalizacije i ekonomskih nejednakosti u svijetu, zagovaraajući radikalno drugačiji svijet. Na tom tragu, uoči sastanka G8, u Genovi osnovan je Genova Social Forum, koalicija od preko 1000 udruga, stranaka, društvenih centara, sindikata te talijanskih i stranih nevladinih organizacija, koja je služila kao platforma za organizaciju debata, okruglih stolova i koncerata, ali i za koordinaciju i komunikaciju s tiskom i institucijama. Podršku GSF-u imala je prije svega Indymedia Italia, otvorena mreža neovisnih novinarskih kolektiva koja je detaljno informirala o svemu što se događalo, a čije se sjedište nalazilo u školi Armando Diaz. Dok je prvi dan 50.000 ljudi prosvjedovalo za prava migranata u mirnoj atmosferi, već drugi dan Genova počinje sve više

nalikovati ratnoj zoni. Radikalne skupine uništavale su izloge, automobile, dućane i brojnu državnu i privatnu imovinu, a njihovo nasilno ponašanje dovelo je ostale prosvjednike, nezainteresirane za bilo kakav oblik nasilja, u kontakt s policijom koja je u nekom trenutku prestala birati koga će privesti ili pretući. Neviđeni neredi i nasilje izmakli su kontroli trećeg dana prosvjeda, kada se na ulicama Genove pojavljuje oko 300.000 ljudi. Razlog tome je vijest o smrti **Carla Giulianija**, 23-godišnjeg mladića iz Rima kojeg je u trenutku kaotičnog obračunavanja na trgu Alimonda, policajac Mario Placanica upucao sa samo dva metra udaljenosti te policijskim džipom prešao preko njegova tijela. Tragična smrt Carla Giulianija predstavlja početak vrhunca eskalacije nasilja. Među dramatične događaje ubraja se i policijska racija u školi Diaz, poznata i kao „meksička klaonica“. U noći 21. srpnja, kada je summit G8 već bio završen, tristo policajaca nasilno je upalo u školu gdje su prosvjednici spavalii. Divljačko premlaćivanje oko devedeset prosvjednika, od kojih je šezdeset hospitalizirano, a dvadesetak odvedeno u kaznionicu Bolzaneto gdje su mučeni i fizički zlostavljeni, vjerno je prikazano u filmskom uprizorenju redatelja Danielea Vicarija *Diaz – Non pulire questo sangue*. Iako se vijest o nasilju u školi Diaz, kao i o smrti Carla Giulianija, brzo proširila talijanskim i stranim medijima, tužiteljstvo u Genovi podiglo je optužnice protiv 28 policajaca tek tri godine kasnije, a 2012. godine zahvaljujući zastari većina policajaca zaradila je suspenziju na pet godina. Nezakonitu raciju u školi Diaz i mučenja u Bolzanetu, Europski sud za ljudska prava u Strasbourgu 2017. godine proglašio je činom mučenja, dok je država zaradila osudu zbog neprovođenja učinkovite istrage.

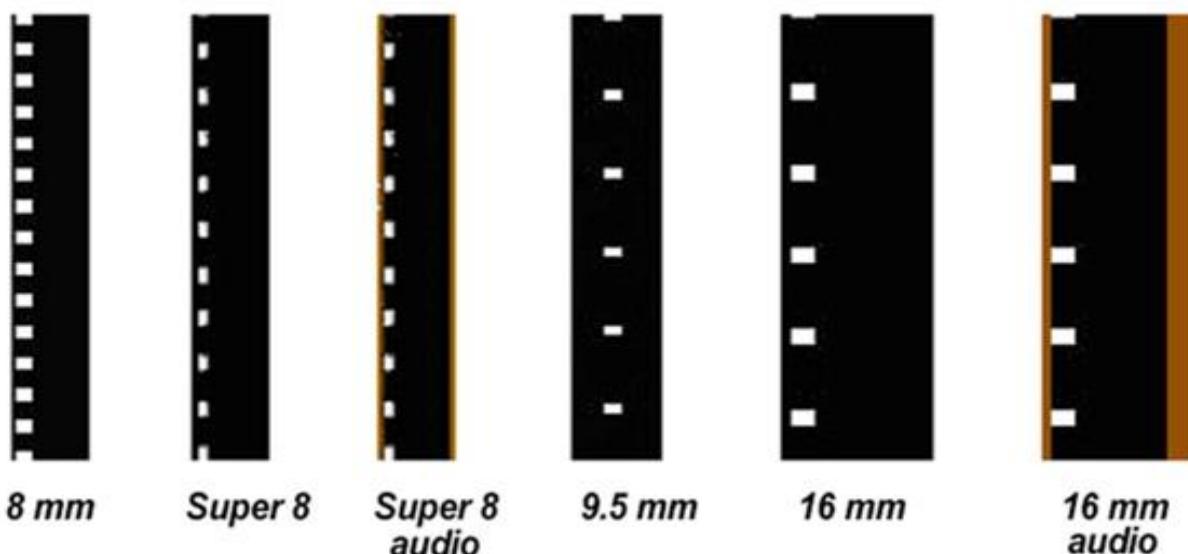
- Jedan mladić u film tvrdi kako bi svi Talijani trebali protestirati za promjene; on sam osjeća se nemoćnim, čini mu se da kao pojedinac ne može učiniti ništa. Što mislite o tome? Jedan drugi mladić, u centru za mlađe u Liguriji, govori kako bi svijet bio bolji kada ne bi bilo novca. Što vi mislite o tomu?
- Kako počinje društvena promjena? Što svatko od nas može učiniti? Jeste li ikada bili na prosvjedu? Kakvi su se prosvjedi događali kod nas za vrijeme epidemije? Zašto mlađi prosvjeduju petkom?
- Što se događa na arhivskoj snimci iz 2001.? Saznajte što se dogodilo na prosvjedima u Genovi 2001. Zašto se prosvjedovalo, protiv koga i kakav je bio odgovor države? Što mislite zašto je došlo do nasilja? Znate li za još koji sličan slučaj? Gdje? Što mislite o tome?
- Čini li vam se da danas nema takvih masovnih protesta ili možda o tomu novine ne izvještavaju?
- U zadnje vrijeme slušamo o izdvojenim protestima protiv klimatskih promjena prilikom kojih se skupina mladića i djevojaka lijepi za pod ili asfalt, zalijeva bojom umjetničke slike po muzejima ili fasade zgrada, prolijeva mlijeko i slično. Što mislite o ovakvom načinu protestiranja?

FILMSKA IZRAŽAJNA SREDSTVA

Dokumentarni film *Futura* snimljen je na 16-milimetarskoj vrpci koja omogućuje jedinstvenu, lijepu sliku koju bi bilo teško ponovno stvoriti digitalnom tehnologijom. Slike su dinamične, lijepo obojene i imaju šarmantnu zrnastu teksturu. Stoga, unatoč dominaciji digitalne tehnologije mnogi redatelji i dalje preferiraju 16-mm vrpcu.

U povijesti filma pojavio se velik broj filmskih formata razlikujući se međusobno dimenzijama, oblikom i brojem perforacija (niz standardiziranih otvora koji se nalaze uz rubove filmske trake). Postoje 35mm, standardni 8 mm, 9,5mm, super 8, 16mm i super 16mm i 65/70mm formati. 35mm format bio je prvi format u povijesti kinematografije, patentiran od strane T. A. Edisona i njegovog suradnika W. K. L. Dicksona 1889. Krajem 1922. godine pojavio se 9,5 mm format za čiji je probor na tržište najzaslužnija francuska tvrtka Pathé Cinema. Prepoznaje se po perforaciji koja se nalazi po sredini vrpce, između dvije slike. Kao odgovor na 9,5mm format, tvrtka Kodak 1923. lansira na tržište 16mm film, koji je kasnije potpuno istisnuo 9,5 mm format. U počecima ga cijene osobito dokumentaristi jer je jeftiniji i praktičniji od glomaznog 35mm filma, da bi ga kasnije prihvatali i

pobornici avangardnog i underground filma. Nakon 2. svjetskog rata, 16mm film nailazi na učestalu primjenu na televiziji, a njime se služe i mnogi profesionalci, posebice u filmovima koji iziskuju nešto grublju fakturu slike. Na 16mm vrpci snimljeni su filmovi *Crni labud* (2010.), *Carol* (2015.), *Hrvac* (2008.), *Jackie* (2016.), *Babel* (2006.), *Argo* (2012.) i mnogi drugi.

Snimanje na filmsku vrpcu puno je skuplje od digitalnog snimanja, a redatelji koji rade na ovaj način moraju pažljivije planirati snimanje kako bi bilo što manje suvišnih kadrova i što manje izgubljenog filma. Ako se radi o dugometražnom filmu, glumci moraju dobro razmisiliti o scenama prije snimanja kako bi ih potom snimili u što manje pokušaja. Filmska ekipa mora znati snimati filmskim kamerama. Drugačija je i skuplja i postprodukcija filma, koja se ponekad zbog specifičnih zahtjeva filmske vrpce mora odvijati u inozemstvu ili na nekom drugom mjestu, a i traje puno duže. Dodatni izazov predstavlja i činjenica da su mnogi laboratorijski za razvijanje filma zatvoreni nakon digitalne revolucije.

Digitalna je revolucija učinila snimanje puno „demokratičnijim“. Danas gotovo svatko može snimiti film, primjerice mobitelom, i digitalno ga „distribuirati“ online zbog čega posljednjih desetljeća svjedočimo pravoj poplavi filmova. Film na filmskoj vrpci, nešto je sasvim drugo: s godinama se na vrpci pojavljuju ogrebotine, mrlje, preskoci ispisani poviješću koji su dio "performansa" filmske

umjetnosti. Muzej likovnih umjetnosti, na primjer, nikad ne bi izložio (digitalnu) reprodukciju umjesto originalne slike koju je naslikao umjetnik i na kojoj (manje-više) možemo uočiti pukotine na boji, poteze kistom, strukturu platna...

- Kakav vam je film s vizualnog aspekta? Jeste li primijetili nešto drugačije od onoga na što ste navikli? Kakva je bila slika? Boje? Tekstura? Znate li zašto? Jeste li ikada gledali film s filmske vrpce? Gdje je to uopće moguće?
- Kako izgleda filmska vrpca? Što je negativ? Kako je nastao film? Koja je razlika između filmske vrpce i fotografskog filma?
- Imate li vi ili vaši roditelji fotoaparat ili filmsku kameru kod kuće? Možda Super-8 kameru koja se koristila za kućne filmove, filmsku kameru, polaroid kameru?
- U filmu vidimo i ulomke iz Pasolinijevog dokumentarca *Ljubavni susreti* iz 1965. Što ti crno-bijeli dijelovi znače u filmu? U kojem su razdoblju nastali? Postoje li poveznice sa sadašnjim vremenom?

Ovaj je film izvrsno je polazište za poticanje učenika na izražavanje kroz film. U razgovorima nakon gledanja filma potaknite učenike da snimaju svoje vršnjake i postavljaju im pitanja o sličnim temama.

IZVORI

- https://www.imdb.com/title/tt14081460/?ref_=fn_al_tt_1
- <https://www.filminquiry.com/futura-2021-review/>
- <https://cineuropa.org/en/film/406401/>
- https://www.kinodvor.org/wp-content/uploads/2022/05/Futura_pedagosko-gradivo.pdf
- <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29030>
- <https://www.lenius.it/emigrati-italiani/>
- <https://www.kulturpunkt.hr/content/buducnost-zarobljena-represijom>

Rezervacije termina i dodatne informacije: Antonio Piljan, koordinator FUŠ-a
099 493 8354 / fus@kinovalli.net

Filmska ponuda i dodatne informacije: Nataša Šimunov, voditeljica Kina Valli
052 222 703 / info@kinovalli.net

Edukativni materijali: Ljiljana Kragulj

Kako bi Kino Valli poboljšalo produkciju kvalitetnih filmskih naslova za djecu i mlade, voljeli bismo dobiti i povratnu informaciju učenika/ica, učitelja/ica i profesora/ica. Svoje osvrte i razmišljanja možete nam slati na fus@kinovalli.net.

Projekt FUŠ realiziran je uz potporu:

